

JOSE MARI ZENDOIA SAINZ

Zutabe eroriak¹

Hasieran lur laua zen, oparoa.
Animaliek populatu zuten lurra, gizakiek.
Eta jainkoak asmatu zituzten,
eta haiantzako aldareak eraiki,
tenpluak jaso.

Mailadia eratu zuten, eta gero
zutabe guztiak aldi berean
altxatu zituzten, tinko.
Fortunaren izenean otoitzak goratu zituzten izarretara,
eta bertuteen apologiazko esaldiak
grabatu zituzten tenpluetako frontoietan.

Gero, suntsituak izan ziren, denak,
gizaki harroak, haien apaizak eta etxeko animaliak,
eta tenpluen sabaia erori ziren,
zutabe batzuk ondoren, kapitelak lurrera.
Zutik geratu ziren zutabe bakanak
handikeriaren lekuko bakarrak dira,
lur lauan eraikitako aldare hutsalen
zentzugabekeriaren erakusle.

Baina zutabe baten ertz higatuak,
friso erori baten moldura urratuak,
edertasun galduaren oinordeko dira ere,
perfekzio nahiaren arrasto gaurkotuak,
jakin-minaren eta irrikaren irudikatze isilak.

---

1 HATSaren POESIA. Olerki Bilduma 2019. Hatsa elkartea. Senpere (Lapurdi).

Nola²

Argi handiegia munduaren gainean,
argi itsugarria.
Nola ikusten diren gauzak, nola,
hainbeste argiren azpian,
hain izpi indartsuen garretan.
Ura ozeanoan, harri puska bat kolpatzen,
mendixka estaltzen duten sasietako loreak,
haizea, ikusezina izanik ere, bazterrak astintzen;
nola ikusten ditu gauzak
nire atzean eseri den horrek, nola,
inork ez badio azaldu koloreen esanahia,
inork ez badio erakutsi naturaren indarra.
Nola atzematen ditu hango beste gazte goibelak,
arroken gainean galduta, antza,
oinazpian zapaltzen dituen harrixkak
eta haien arteko zuloak.
Nola jasotzen ditugun guretzako
arnastutako bafada,
hausnartutako ideia zaparrada
eta honek utzi zuen gogoeta hezea;
nola zurrupatzen ditugun
liburuek zabalduetako bihozkada mingotsak
eta dardara ilunak.
Ez baitakigu nola
-argi gehiegi ezer gutxirako-,
adimenak ez digu erakutsiko
nola
hunkitzen gaituen printzaren koloreak, indarrak.

---

2 HATSaren POESIA. Olerki Bilduma 2019. Hatsa elkarte. Senpere (Lapurdi).

Hurrengo borrokaldia³

Ezker eskua gora nentorren ilargipean
urtegiko ur urdin ilunetatik atera berria,
harrien gainean oinak kontuz jarrita,
aurrera,
sasi, txintzar, sustrai eta lokatzetan
pinudi aldera.
Besoa jaitsi nuen
hiruzpalau arnas sakon hartu eta bota ondoren,
eta pinuen arteko belarretan
astindu nituen hankak.

Azken euraldiaren tantak oraindik ere
jausten ziren adar eta hostoen artean,
pinaburuak zapaltzen nituen noizbehinka
eta hotzak gero eta min handiagoa
sorrarazten zidan.

Galduta sentitzen nuen burua
argi izpi ahulek nekez zeharkatzen zuten
itzal berde ilunetan,
baina oinek bere kabuz egiten zuten bidea
sastraka mingarrien artean.

Gaizki egindako zerbait ordaintzeko
zigor eternalaren atal saihetsezin bat
betearazten zidatela iruditu zitzaidan,
existentziaren jainko ahaltsu batek
jarritako penitentzia gogor eta oinazez betea,
patuak garai zaharrenetatik orainaldira igorritako
betekizun lazgarri baten ondorioa.

Baina nik ez nuen sinesten
patu eternaletan, jainko ahaltsuengan,
eta are gutxiago zigor eredugarrietan.
Uretatik larri bizirik atera nintzen
hodei arteko ilargi betearen argi azpian,
pinudirako bidea zailtasunez burutu ahal izan nuen,
eta orain, atsedean apur bat besterik ez nuen nahi,
oinak epeletan jarri, gorputza babestu,
basafruituren bat arretaz dastatu
eta hurrengo borrokaldirako
nire burua prestatu.

Hori besterik ez.

---

3 HATSaren POESIA. Olerki Bilduma 2017. Hatsa elkarte. Senpere (Lapurdi).

Uharte galduak⁴

Lantokiko leihotik
urte berriko hodei beltz astunak
igarotzen ikustean,
oroimenean dut
hodeirik gabeko egun galduen zoriona.

Antzera,
liburuen orrietako hizkien artean
agertzen zara behin eta berriz
nire arimaren zauria irekitzen,
eta bitartean gogoan ditut
hizkirik gabeko gutunen
eta hitzik gabeko gau galduen poza.

Alexandriako poeta zaharraren olerkietan
atzematen dut nire fantasma erraria
bizitza aseko dion bakearen bila.
Jakinik hodei beltz astunak
begiradaren aurrean igarotzen direnean
den dena eramaten dutela haiekin
itsasoan galdutako uharteetara.

Hodei astun beltzak igarotzen dira gaur leihoaren beste aldetik.
Burura datorkit uda:
hogei eguneko bidaiari hodei bakar bat ikusi genuen
urdin infinituan, uharte galdua zeruan.

---

4 HATSaren POESIA. Olerki Bilduma 2018. Hatsa elkarte. Senpere (Lapurdi).

Azkenean!⁵

Azkenean hitzarekin hasteak esan nahi du
horren aurretik zerbait egon dela,
agian gogoeta huts bat besterik ez,
itsasoko olatuen eztanda (berriro ere),
edo kalean gazte ezezagun batek
luzatutako irri xalo eta lagunkoia.

Azkenean hitzarekin hasteak agian esan nahi du
liburu bat irakurri berri duzula,
barruraino sartu zaizun istorioren batek
negar egin arteraino ukitu zaituela.
Edozein modutan,
azkenean ezin duzu gehiago
eta orri zuriaren aurrean jartzen zara,
erdi negarrez edo negar oparo batean.

Zer da ba gertatu dena?
Nola iraun ahal izan duzu horrenbeste,
azkenean erabakia hartu duzun arte?
Orain beldur zara,
gazte ezezagunaren irriak,
liburuko istorioak
edo kostaldeko enbatak beldurtzen zaituztela
uste duzun honetan,
azkenean ulertu baituzu ikara
bularraldeko zulo argitsutik datorrela
barruan daramazun mamua
aurrez aurre begira jarri zaizunean.

Eta ispilua ez da hautsi.

---

5 HATSAREN POESIA. Olerki Bilduma 2018. Hatsa elkarte. Senpere (Lapurdi).

Sugegorria⁶

Ikusi badut noizbait sugedorria
pinudia eta galsoroaren arteko bidean,
eten dut nire ibilera une batez
edertasunaz gozatzeko:
garia horizatzen hasia,
ezkaia indarrez loratua
eta kukuaren udaberriko kantua.

Ikusi badut sugedorria bidean,
makurtu naiz eta poliki eseri,
edozein pinuren sustrai erdi-lurperatuan
nire beldurrak uxatzeko,
eskuak lurraren gainean zabaldu ditut
lur azpiko dardara txikienek
nire izatearekin bat egin dezaten,
eta sugedorriari, alfonbra gorria ezean,
nire behatzak eskaini dizkiot
haien gainean ernai
bere ibilbide tolestua jarrai dezan.

---

6 HATSaren POESIA. Olerki Bilduma 2017. Hatsa elkarte. Senpere (Lapurdi).

Liebesträume

Kolore batek bestera narama,
orainaldi luze honetan
Rubiken kuboari azalerak biratzen,
esku arteko osagaiak lerrotu nahian.

Ur urdinetan nago, zero garbiaren azpian,
edo garagar soro agortu baten erdian
unibertsoa okre hori bihurtzen denean,
bestela, udaberriko baso berdeek estalita.

Nota batek bestera narama,
eskalaren harmoniari akorde disonanteak lapurtuz,
doinuaren eta erritmoaren mugimendu konpasatuan,
tarteka oldartuta, tarteka haize leunak eramanda.

Zuri-beltzaren gainean kolore infinituak.
Hamabi noten artean musikaren osotasuna.
Maitasun ametsak, gauez,
koloreak laztantzen, doinuak gorpuzten,
kontsolamendu bila.

Sarajevoko tranbiaren zain

Geltokian jende tristea
tranbia noiz etorriko zain.
Burdinbidea asfaltoan txertatuta
eta espaloiko zuloak urez beteta;
putzuetan islatzen dira autoak.
Tranbia hurbiltzean ere
putzuan bere irudia kale grisaren erdian.
Kolore galduak, hodei ilunak,
zuhaitzetako adarrak biluzik neguan,
zubietako petriletan txolarreak geldirik
ogi papur baten zain agian.
Bidaiarien aurpegi lausoek
ez dute ezer adierazten,
ilusiorik ez, tristurarik ere ez,
bizitzaren joana tranbiarena bezalakoa delako:
metro batzuk aurrera,
geltokian itxaron,
bidaidez aldatu,
aurrera berriro, tarteka azkarrago,
eta ibilbidearen amaieran buelta eman,
etengabe joan-etorri bera,
espaloi estu zulatuen ondoan,
burdinbidea putzuen artean galduta.